

Силабус
освітньої компоненти
Традиційні сюжети та образи в літературі та мистецтві
2026-2027 навчальний рік

Освітня програма Середня освіта (мова і література (англійська))

Спеціальність А4 Середня освіта

Предметна спеціальність А4.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська))

Спеціалізація А4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)

Галузь знань А Освіта

Рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень

Викладач (і)	Ганна ТАБАКОВА
Посилання на сайт	
Контактний тел.	066 946 47 02
Е-mail викладача:	hi_tabakova@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Zoom понеділок 11.00-12.00.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
5/150	очна (денна)	20 год.	20 год.	110 год.	залік
	заочна (дистанційна)	6 год.	6 год.	138 год.	

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: ТСО, компаративістика, сюжет, мотив, література

Метою курсу є вивчення найпоширеніших традиційних сюжетів, мотивів і "вічних образів" (архетипів) у світовій літературі й культурі; сформувати навички компаративного та інтертекстуального аналізу трансформації цих сюжетів у художній літературі (масовій та елітарній), образотворчому мистецтві, кіно різних епох і культурних контекстів.

Предметом є ключові ТСО, їх першоджерела та процес їх історичної трансформації в літературі та медіа

У результаті вивчення курсу здобувач буде **знати**: основні джерела традиційних сюжетів (міфологія, Біблія, антична спадщина, середньовічний епос тощо), канонічні версії ключових «вічних образів» (Фауст, Дон Жуан, Гамлет, Прометей, Дон Кіхот та ін.) та основні етапи їх трансформації; методологічні підходи до аналізу традиційних сюжетів (міфокритика, компаративістика, рецептивна естетика, інтермедіальний аналіз).

У результаті вивчення ОК здобувач буде **вміти**: виявляти й аналізувати найпоширеніші ТСО в різних текстах, епохах і видах мистецтва; встановлювати інтертекстуальні зв'язки між твором і його першоджерелом; аналізувати взаємодію літератури з живописом та іншими медіа на матеріалі одного сюжету.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність поважати й цінувати національну культуру та мультикультурність, творчо самовиражатися, толерантно сприймати соціокультурні відмінності та дбайливо ставитися до історичної спадщини й культурних традицій.

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ПК2. Здатність застосовувати різностильові та різножанрові одиниці у текстах усно і письмово відповідно до етичних і моральних норм іншомовного середовища.

ПК3. Здатність використовувати системні знання про основні періоди розвитку літератури, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, тенденції світового та українського літературного процесу.

ПРН2. Здійснює лінгвістичний і філологічний аналіз текстів різних жанрів і стилів, пояснює ідейно-тематичний зміст літературних текстів з урахуванням ідіостилю автора.

ПРН5. Інтегрує соціокультурний і гуманітарний потенціал іноземної мови й літератури в освітній процес, забезпечує діалог мов і культур у навчанні.

ПРН7. Демонструє рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки з іноземної мови й зарубіжної літератури та методики їх навчання, здійснює науковий пошук і застосовує дослідницькі методи.

Зміст курсу:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	150	20	20	-	-	110	150	6	6	-	-	138
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.1. Поняття ТСО та їх джерела: Біблія, міфологія, фольклор,												
Тема 1. Традиційні сюжети та образи як об'єкт літературознавчого дослідження. Компаративістика як метод дослідження традиційних сюжетів	10	2				8	10					10
Тема 2. Античні джерела ТСО: боги, герої, міфологічні сюжети (Прометей, Едіп, Одисей, троянська війна та ін.)	14	2	4			8	10		2			8
Тема 3. Фольклорно-міфологічні джерела: слов'янська та європейська народна традиція (Лорелея, образ упира/вампіра, перевертня та ін.)	10	2	2			6	10					10
Тема 4. Біблійні сюжети та образи (Каїн і Авель,	16	2	4			10	20	2				18

Блудний син, Йов, апокаліптичні сюжети та ін.) у світовій літературі та живописі												
Разом за змістовим модулем 1.1	50	8	10			32	50	2	2			46
Змістовий модуль 1.2. Історичні та літературні джерела ТСО: від Середньовіччя до модернізму												
Тема 1 Середньовічні та ренесансні "вічні" сюжети: Трістан та Ізольда, легенда про Грааль, Артуріана, Дон Жуан	10	2				8	10	2				8
Тема 2. Романтизм і ТСО: бунтівний герой, демонізація й возвеличення традиційного образ. Сюжет про подолання монстра в собі: буквальне (бій з драконом/чудовиськом) і переносне (боротьба з внутрішньою темрявою) перетворення — Джекіл і Гайд, вовкулака, двійник	10		2			8	10		2			8
Тема 3. Модернізм: міф як структура тексту, інтерпретація сюжетів (Джойс, Льюїс, Т.С. Еліот та ін.).	10	2				8	10		2			8
Разом за змістовим модулем 1.2	30	4	2			24	30	2	4			24
Усього за модулем 1	80	12	12			56	80	4	6			70

Модуль 2												
Змістовий модуль 2.1. Переосмислення традиційних сюжетів у літературі кінця XX–XXI століть												
Тема 1. Деконструкція класичних сюжетів у постмодернізмі, пародія, палімпсест традиційного сюжету	14	2				12	14					14
Тема 2. Траєкторії вічних сюжетів у масовій культурі та літературі. Трансформація архетипу героя в коміксах і графічних романах	16	2	2			12	16	2				14
Разом за змістовим модулем 2.1	30	4	2			24	30	2				28
Змістовий модуль 2.2. Інтермедіальність: ТСО в сучасних медіа												
Тема 1. Традиційний сюжет у сучасному медійному та мистецькому просторі, шляхи інтерпретації	10		2			8	10					10
Тема 2. ТСО в кінематографі: екранізація, вільна інтерпретація, жанрова трансформація вічних сюжетів	20	2	2			16	20					20
Тема 3. ТСО у відеоіграх і цифровій культурі: інтерактивний міф, гравець як співавтор сюжету	10	2	2			6	10					10

Разом за змістовим модулем 2.2	40	4	6			30	40					40
Усього за модулем 2	70	8	8			54	70	2				68
Усього годин	150	20	20			110	150	6	6			138

Методи навчання: аналітичний, синтетичний, дедуктивний, індуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою); наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження); практичні (практична робота, виконання завдання), методи організації навчальної діяльності, стимулювання і релаксації, контролю та оцінки.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для здобувачів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до здобувача можуть бути застосовані дисциплінарні заходи. При виконанні письмових робіт не допустимим є порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботах є підставою для їх незарахування викладачем. Списування під час підсумкового контролю знань заборонені. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Політика щодо використання штучного інтелекту. У рамках курсу «Традиційні сюжети та образи в літературі та мистецтві», здобувачі повинні відповідально використовувати інструменти штучного інтелекту (ШІ) для підвищення ефективності навчання, наприклад, для попереднього структурування навчальних матеріалів, підтримки мовних компетентностей або пошуку та узагальнення великих обсягів інформації, а також здійснювати

критичну верифікацію всіх згенерованих ШІ виходів, оскільки системи ШІ можуть генерувати недостовірні факти або вигадані посилання («галюцинації»), що є неприпустимим у сфері професійної відповідальності. Основним принципом є повна прозорість: у всіх позааудиторних письмових роботах необхідно обов'язково розкривати внесок ШІ, використовуючи стандарт GAIDeT, зазначаючи інструмент та делеговані завдання; при цьому відповідальність за зміст та академічну доброчесність роботи завжди несе лише здобувач. Викладачі заохочують інтегрувати ці технології для формування ШІ-грамотності, але кінцеве оцінювання завжди базуватиметься на демонстрації індивідуальної здатності здобувачів до аналізу та застосування основних положень даної навчальної дисципліни.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу передбачає використання ТЗН (ПК), офіційних каналів зв'язку (Viber, Google, Zoom, електронна пошта тощо) та освітніх платформ (MOODLE та ін.).

Система оцінювання та вимоги: оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання знань здобувачів у Бердянському державному педагогічному університеті.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (сума балів за поточну роботу на практичних заняттях та балів за самостійну роботу) і самостійної роботи.

За весь курс здобувач отримує максимум 100 балів (підсумкова оцінка). До їх складу входять:

60 балів – поточний контроль успішності на практичних заняттях;

40 балів – контроль самостійної роботи.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю в балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100

Практичні заняття	60	
Самостійна робота	40	

Розподіл набраних здобувачем балів під час практичних занять
Оцінювання здобувачів відбувається за шкалою 1-7 балів за всі види роботи:

1 = F (критично низький рівень)

2 = FX (незадовільно з можливістю перескладання)

3 = E (задовільно)

4 = D (задовільно+)

5 = C (добре)

6 = B (добре+)

7 = A (відмінно)

Здобувач отримує оцінки за роботу на кожному практичному занятті плюс за виконання завдань із самостійної роботи.

Формула переведення балів за практичні заняття

$$N_{\text{практ}} = (A \div B) \times 60$$

Де:

N_{практ} = остаточні бали за практичні заняття (максимум 60)

A = сума всіх балів, отриманих здобувачем на практичних заняттях

B = максимально можлива сума балів на практичних заняттях

60 = максимальна кількість балів, що зараховується за практичні заняття згідно таблиці розподілу

Формула переведення балів за самостійну роботу

$$N_{\text{сам}} = (C \div D) \times 40$$

Де:

N_{сам} = остаточні бали за самостійну роботу (максимум 40)

C = сума всіх балів, отриманих здобувачем за самостійну роботу

D = максимально можлива сума балів за самостійну роботу

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за самостійну роботу згідно таблиці розподілу

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C

58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Зборовська Н. Психологія і літературознавство : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2003. 392 с.
2. Михед П. Християнський дискурс у світовій та українській літературі: проблеми рецепції та інтерпретації. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 165 с.
3. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / Буковин. центр порівнял. літературознавства ; голова ред. А. Волков. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 636 с.
4. Питання літературознавства : наук. зб. / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 1999. Вип. 2 (59) : Традиційні сюжети та образи. 240 с.
5. Booker C. The Seven Basic Plots: Why We Tell Stories. London : Continuum, 2004. 728 p.
6. Campbell J. The Hero with a Thousand Faces. 3rd ed. Novato, California : New World Library, 2008. 432 p. (The Collected Works of Joseph Campbell).
7. Myths and Motifs in Literature / ed. by D. J. Burrows, F. R. Lippes, J. T. Shawcross. New York : Free Press, 1973. 496 p.
8. Rank O. The Myth of the Birth of the Hero: A Psychological Exploration of Myth / trans. by G. C. Richter, E. J. Lieberman. Baltimore : Johns Hopkins University Press, 2004. 160 p.

Додаткові

9. Войтович В. М. Міфи та легенди давньої України. Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2005. 392 с. (Золота пектораль).
10. Ружмон Д. де. Любов і західна культура / пер. з фр. Я. Тарасюк. Київ : Либідь, 1999. 384 с.
11. Колесник О. С. Поетика графічного роману : синтез мистецтв та транспозиція. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2013. Вип. 31. С. 301–306. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apitphk_2013_31_43

12. Мильченко Л. Особливості сприйняття візуальної книги. Комікси. Манга. Графічний роман. Вісник Книжкової палати. 2020 (№12). - [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2020.12\(293\).10-15](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2020.12(293).10-15)
13. Нямцу А. Є. Миф. Легенда. Література (теоретичні аспекти функціонування) = Миф. Легенда. Литература (теоретические аспекты функционирования) : монографія. Чернівці : Рута, 2007. 184 с.
14. Теоретичні аспекти дослідження. Магія у літературі фентезі: Дефініції, маніфестації, функції. Колективна монографія Центру з Дослідження Літератури Фентезі при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України / Ред. Рязанцева Т. М., Канчура Є. О. Київ, 2024. 310 с.

Інтернет-ресурси

15. Бібліотека БДПУ. URL: www.bdpu.org/library
16. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>